

XII. Erdészeti Világkongresszus 2003. Québec

Beszélgetés Csóka Péterrel, a magyar delegáció tagjával

A batévenként megrendezésre kerülő világkongresszus házigazdája ezúttal Kanada volt. Québec államban több, mint négyezer szakember jött össze a világ minden tájáról. Egy hétig tartott a kongresszus, melynek kísérő rendezvénye volt a különböző erdészeti technológiai-eszköz- és informatikai kiállítás.

– A Világkongresszus egyik alelnöke voltál. Mi volt az alap gondolata a rendezvénynek?

– A konferencia jelmondata: „Az erdő az élet forrása!”, ami sejtette, hogy az erdő szerepének tárgyalásakor elsősorban az emberiség jövőjének meghatározó közegéről már nem csak mint nyersanyagforrásról gondolkodunk.

A következő három fő témakörben hangzottak el előadások:

- az erdő szerepe az emberiség életében;
- a Föld és az erdőtakaró kapcsolata;
- az ember és az erdő együttélésének harmóniája.

Az egy hét alatt 68 ülést tartottak, melyekből 10 plenáris, 58 tematikus szekcióban folyt. Ezekben 30 nagy előadás, valamint 211 rövidebb hangzott el.

Volt olyan nap, amikor a több, mint ezer erdész a földgolyó minden részéről öt ököregionális csoportba tömörülve tárgyalta a boreális, a mérsékelt égöv, a száraz, a nedves szubtrópusi és a trópusi régió problémáit. Tíz, tizenkét fős kerekasztaloknál és próbáltuk megfogalmazni az adott térség jövőképét, és hogy milyen megoldásokkal kellene azt megvalósítani. Több, mint 100 ilyen kerekasztal volt, mind, mind külön műhely, a szervezők szándéka szerint földrajzi és a szakterületi szempontjából is heterogén, amelyek munkájából végül konzisztens jövőkép és javaslatcsomag állt össze a kongresszus fő témái mentén.

– Azt gondolná az ember, hogy ilyen sok résztvevőnek, ráadásul más-más térségből, meglehetősen eltérő a véleménye.

– Szó sincs róla, meglepő módon igen nagy volt az összhang a végső vélemények között. Az erdészeknek szerette a világon az a legnagyobb kihívás, hogy megértessék és elfogadtassák a társadalommal a szakma sajátos szem-

pontjait. Olyan helyzetbe kell jutnunk, hogy saját értékei alapján ismerjék el az erdészetet. Az erdészeknek jóval nyitottabbnak kell lenniük, ha meg akarják ismertetni a társadalommal azokat a szempontokat, amelyek az erdészszakma alapjait képezik. Ehhez főleg a kommunikáció terén van bőven tennivalónk. Az, hogy mikor, mivel és hogyan, már „csak” technikai kérdés. Nagyszerű volt érzékelni, hogy az öt régióból érkező szakemberek – akik természetesen más-más gazdasági, kulturális stb. körülmények között élnek –, azonos következtetésekre jutottak.

– A kongresszus egyik alelnökének választottak. Mi volt a szereped?

– Mivel számos alelnök volt, így a nyitó napi plenáris ülést és egy szekció ülést vezettem, valamint a mérsékelt égövi erdőgazdálkodás aktuális kérdéseiről tarthattam nyitó előadást az ezzel foglalkozó szekcióban. Az elhangzott több, mint 200 előadás mellett számtalan tanulmány készült a kongresszusra, mely 3 kötetben már a nyitás napján rendelkezésre állt. Egyébként is csúcstechnikával felszerelve, mindent „bevetettek” a rendezők a siker érdekében. Ami kellett is, hiszen a 2800 főre berendezett előadóteremben a leghátsó sorban is érdeklődő szakemberek ültek.

A kongresszus munkáját zárónyilatkozat, és a három fő témakörben megfogalmazott szakmai jövőkép összegezte. Eszerint a szegénység felszámolását a fenntartható fejlődéssel kell megolda-

ni, és ebben a folyamatban a fenntartható erdőgazdálkodásnak fontos szerep jut. A jövő csak az ember és erdő harmóniájában képzelhető el.

– Nem túl optimista ez az elképzelés, hiszen eközben Magyarországi erdőterület tűnik el évente a Földről?

– A kongresszusnak, miként az ENSZ Erdészeti Fórumnak is legfőbb tanulsága az volt, hogy az erdészek nem különülhetnek el a társadalomtól, és annak folyamataitól. Nem lehet szektoriális politikát folytatni. Az erdő nem azért tűnik el, mert az erdész rosszul dolgozik, hanem a fő ok a szükség és a nyomor, melynek felszámolása a legfőbb tennivaló. Kimutatható, hogy ott csökken az erdőterület, ahol a legnagyobb a gazdasági feszültség, kicsi az egy főre eső GDP és/vagy nagy a népsűrűség. Így nem elsősorban erdészeti problémát kell megoldani, hiszen ezeken a helyeken általában az erőforrások túlhasználata történik. Tehát hosszú távon az erdők megóvása érdekében az emberi tényezőt kell vizsgálni, mert a fenntartható fejlődés csak más ágazatokkal együtt működhet. Akkor lehetünk sikeresek, ha felismerjük, kikkel és miként kell együttműködnünk. Ez nem könnyű, mert kis ágazat vagyunk, ráadásul rövid távon nem tudunk látványos eredményt felmutatni.

– Említetted az ENSZ Erdészeti Fórumát...

– Május végén volt az ENSZ Erdészeti Fórumának harmadik ülése. Ez a testület a legmagasabb szintű erdészeti fórum, s

mint ilyen, csak korlátozottan szakmai, erős politikai töltéssel. A Fórum ülésein nem annyira szakmai jövőképet, hanem a fenntartható erdőgazdálkodás megvalósításának hogyan-ját vizsgálják. Nos, meg kell állapítani, hogy Québecben jóval nagyobb volt az egyetértés, mint az ENSZ-fórumon. Ez amiatt van, mert valószínűleg egyszerűbb szakmai körben szakmai alapelveket tárgyalni, mint a sikeres megvalósítás feltételeit a gazdasági és társadalmi szférában biztosítani. A-Fórum 2000-2005 között működik azzal a céllal, hogy elősegítse az erdők megőrzését, a bennük folytatható fenntartható gazdálkodást és az ez iránt való politikai elkötelezettséget, segítse a nemzetközi együttműködést, teremtsen lehetőséget globális kérdések megtárgyalásához. A mostani, 3. ülésnek az adott különleges jelentőséget, hogy tavaly nem sikerült egyezsége jutni azoknak a szakértői csoportoknak a felállítása ügyében, amelyeknek az lenne a feladata, hogy megvizsgáljanak olyan kiemelten fontos témákat, mint a nemzetközi és nemzeti erdészeti folyamatok nyomon követése és értékelése, a környezetbarát technológiák elterjesztése és finanszírozása, valamint egy joghatással bíró nemzetközi erdészeti egyezmény főbb paramétereinek kidolgozása. A májusi ülészaknak a saját napirendje mellett éppen az volt a fő feladata, hogy a tavalyi fiaskót feledtesse.

– *Itt is alelnökként tevékenykedtél?*

– Az Erdészeti Fórum elnökségét az öt ENSZ-régió képviselői adják, így egy évig egy argentin, egy iráni és egy ugandai diplomata mellett portugál kolléganőmmel öten alkottuk az elnökséget. A Fórum 3. ülése végül kompromisszumok árán, de elfogadta a három beterjesztett határozatot, úgy mint:

- az erdőtakaró bővítésének jelentősége;
- az erdészet gazdasági szerepe;
- a nemzetközi együttműködés kialakításával kapcsolatos koncepció.

Ezen túlmenően pedig a 3 szakértői csoport is megalakult!

Az ENSZ Erdészeti Fórumának sajátossága, hogy bár valamennyi tagország alanyi jogon vehet részt a tárgyalásokon, nem mind a 180 tagország hallatja önállóan a hangját. Geopolitikai csoportok alakulnak, de a kontinensnyi országok, például Ausztrália, Kanada, Oroszország, az USA saját maga is kifejti véleményét. Magyarország különleges helyzetben volt, mert már az EU egyeztetésnek is részese, de mint átalakuló gazdaságú ország, a kelet-európai ENSZ csoportba tartozik.

A globális eszmecserét erősen meghatározza a fejlett és fejlődő világ, észak és dél kapcsolata, s a feszültségek zöme is ide vezethető vissza. Eltérő fejlettségi szintről ugyanazok a problémák nagyon különbözőnek tűnnek, ráadásul a tárgyalást jelentős részben diplomataik folytatják, a szakemberek a háttérrel biztosítják. Megnyugtató viszont, hogy az Erdészeti Fórum állásfoglalásai és a világkongresszuson kialakult álláspontok nem esnek messze egymástól.

– *A kívántakhoz képest van-e e téren elmaradásunk?*

– Az okokat és a merre haladjunk fő kérdéseit már felismertük. Kétségtelen, hogy konzervatív szakma vagyunk, de mégis el kell fogadtatnunk a társadalommal az értékeinket. Úgy tűnik, eddig nem voltunk képesek arra, hogy hatékonyan tudjuk képviselni érdekeinket, ezért aktívabbnak, kezdeményezőbbnek kell lennünk.

– *Érveink gyengeségének nem az az oka, hogy többnyire fában és nem élőhelyben gondolkodunk? Hiszen a társadalom a faanyagot természetesként*

használja, miközben megrendíti egy-egy faj eltűnése, kihalása.

– Nem, ezt a korlátot már átléptük. A fenntartható erdőgazdálkodásra kell összpontosítanunk, mert az lefed minden fontos elemet, mint védelem, megőrzés, ökoszisztéma szemlélet, gazdálkodás. Éppen az a szépsége ennek a gondolatnak, hogy a maga teljességében szemléli az erdőt. Mert azt sem szabad elfelejteni, hogy az embernek kell a fa, mint természetbarát nyersanyag. Az idestova 200 éve működő tudatos erdőgazdálkodás nem végig olyan értelemben volt tartamos, mint ahogy azt a mai felfogásunk megkívánja. Ezt a gondolkodást annyi új tartalommal tudtuk megtölteni, hogy az már minőségileg új kategóriát jelent. És ezen a ponton van hallatlanul fontos szerepe a kommunikációnak. Csak a múltra hivatkozni kevésbé szerencsés, sokkal inkább fontos, hogy múltunkat nem feledve korszerű elképzeléseinket megismertessük. Lényegében erről is szólt a világkonferencia.

Pápai Gábor

